

СКРИТА ДАРБА

**ТАЙНИТЕ МИСЛОВНИ МОДЕЛИ И УМЕНИЯ,
КОИТО НАЙ-УСПЕЛИТЕ ХОРА В СВЕТА
ПРИЛАГАТ В СВОЯ ПОЛЗА**

**HIDDEN GENIUS: THE SECRET WAYS OF THINKING
THAT POWER THE WORLD'S MOST SUCCESSFUL PEOPLE**

Copyright © Polina Marinova Pompliano

Originally published in the UK by Harriman House Ltd in 2023,

www.harriman-house.com.

© Даниел Пенев, *превод от английски*

© Фиделия Косева, *дизайнер на корицата*

© Сиела Норма АД

София • 2024

ISBN: 978-954-28-4607-9

ПОЛИНА МАРИНОВА
ПОМПИАНО

СКРИТА ДАРБА

ТАЙНИТЕ МИСЛОВНИ МОДЕЛИ И УМЕНИЯ, КОИТО
НАЙ-УСПЕЛИТЕ ХОРА В СВЕТА ПРИЛАГАТ В СВОЯ ПОЛЗА

Превод от английски:
Даниел Пенев

 ciela

*На София и Лио,
всяка секунда, прекарана с вас,
е изключителна.
Обичам ви.*

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРЕДГОВОР ОТ АВТОРКАТА ЗА БЪЛГАРСКОТО ИЗДАНИЕ.....	7
ВЪВЕДЕНИЕ.....	9
Глава 1: РАЗГЪРНЕТЕ ТВОРЧЕСКИЯ СИ ПОТЕНЦИАЛ.....	15
Глава 2: РАЗВИЙТЕ ПСИХИЧЕСКА УСТОЙЧИВОСТ	39
Глава 3: ПОДДЪРЖАЙТЕ ЗДРАВΟΣЛОВНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ.....	65
Глава 4: РАЗКАЗВАЙТЕ ПО-ДОБРИ ИСТОРИИ.....	89
Глава 5: СТАНЕТЕ ПО-ЕФЕКТИВЕН ЛИДЕР	115
Глава 6: ПОЕМАЙТЕ ОБМИСЛЕНИ РИСКОВЕ ВЪВ ВРЕМЕ НА НЕСИГУРНОСТ.....	139
Глава 7: ИЗБИСТРЕТЕ И ПОДРЕДЕТЕ МИСЪЛТА СИ	163
Глава 8: ИЗГРАДЕТЕ АНГАЖИРАНА ОБЩНОСТ	189
Глава 9: ОПТИМИЗИРАЙТЕ ИНФОРМАЦИОННАТА СИ ДИЕТА	211
Глава 10: ОТКРИЙТЕ СКРИТАТА СИ ДАРБА	229
ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	254
БЛАГОДАРНОСТИ.....	260
БИБЛИОГРАФСКИ БЕЛЕЖКИ.....	263

ПРЕДГОВОР ОТ АВТОРКАТА ЗА БЪЛГАРСКОТО ИЗДАНИЕ

Скъпи читателю,

България е моята родина. Тук се родих и завърших първи и втори клас.

Г-жа Евелина Андрова, моята първа (и любима) учителка в София, разпозна увлечението ми и ме насърчи да пиша още от седемгодишна. Пиших стихове, писма и кратки разкази, които тя внимателно четеше и редактираше. По време на тези часове осъзнах колко много обичам да пиша. И тази любов към писането през следващите години излезе извън границите на България и на българския език.

Когато през април 2000 г. с родителите ми се преместихме да живеем в САЩ, изведнъж загубих способността да правя нещата, които ми доставяха най-голямо удоволствие – да чета, да пиша, да общувам. Не говорех английски и ми отне известно време да го науча. Но за мен писането не беше само умение, а начин на живот.

Бях obsesbena от идеята да превърна любовта си към писането в професия. Започнах като репортер към вестника в гимназията, в която учех, после станах главен редактор на вестника на университета, в който следвах, и след дипломирането ми имах възможността да работя за престижни медии като *CNN*, *USA Today* и сп. *Fortune*. Няколко години

по-късно реших да напусна работата си в сп. *Fortune* и да се посветя на изграждането на моя собствена медийна компания, което ми даде свободата да напиша книгата, която днес държиш в ръцете си.

В миналото съм срещала хора, които са ме подценявали, защото английският не ми е майчин език, но да бъда подценявана ми даде най-голямото предимство в живота. Имигрантите трябва да положат два пъти повече усилия, за да научат езика на местните, да разберат тяхната култура и да изградят нов живот в чужда страна. Но аз винаги съм се гордеела с българското си потекло, никога не съм се страхувала да работя здраво и смятам, че онова, с което през годините съм се отличавала от връстниците ми в САЩ, е неизчерпаемата ми упоритост.

Харесва ми да пиша за хора, чийто живот не се е развил според очакванията им. Обожавам историите за хора, които са успели в дадена област, после са претърпели крах, след това са се поучили от грешките си и отново са постигнали успех. Животът винаги ще бъде изпълнен с несигурност. Затова аз се вдъхновявам от онези хора, които намират начини да преоткриват себе си и да израстват в най-тежките периоди от живота си.

Това са човешките истории, които ще откриеш в „Скритата дарба“, скъпи читателю, тъй като те донякъде отразяват моята лична история. Надявам се те да ти вдъхнат кураж да поемеш риск, да заложиш на себе си и да превърнеш своята собствена страст в реалност, отговаряща на твоите възгледи, ценности и цели – в България, в САЩ или където и да е другаде по света.

Полина

ВЪВЕДЕНИЕ

ЧАСОВЕТЕ ПО ИСТОРИЯ ме ужасяваха, откакто се помня. Имена, дати, места – всички тези неща ми изглеждаха като разбъркани парчета информация, които трябва да подреда в главата си, за да видя цялата картина. Учителите често представяха информацията като факти, които трябва да бъдат запаметени, а не като пъстри лични истории за победи, провали, рискове и поводи за съжаление. Но докато си пробивах път през образователната система, осъзнах нещо важно – историите пораждат емоции, а емоциите пораждат спомени.

Единственият начин, по който можех да запомня каквато и да било информация за дадено историческо събитие, беше да я опаковам като история, пълна с герои, чийто живот поставяше всичко в контекст. Вместо да запаметявам дати и събития, аз изучавах живота на ключови личности. В какво вярваха те? Какво ги подтикваше да действат по определен начин? Какви стимули бяха налице?

Придобих знания за Френската революция, като проучвах причините хората да насочат гнева си към Мария-Антоанета – млада кралица, превърнала се в символ на разточителство и егоизъм. Опитвах се да си представя как се е чувствала, докато е четяла вестниците, които според нея са я представяли неправдоподобно и са разпространявали слухове за нея. Натъжих се дълбоко, когато тя изгуби почителство над малкия си син, който беше принуден да я обвини в различни престъпления. Опитах се да си представя и унижението, безсилието и ужаса, които тя е изпитвала по пътя към гилотината, вървейки към смъртта си. За какво си

е мислела в онези последни минути? Какви уроци е научила през краткия си живот?

Френската революция вече не беше просто историческо събитие. Беше човешка история, изпълнена с печал, тъга, гняв, отчаяние и силна мъка – емоции, които всеки от нас е изпитвал в даден момент от живота си.

Без да го осъзнавам, аз се бях натъкнала на нещо, което обичам да наричам **учене, фокусирано върху хората** – концепция, базирана на разбирането, че хората и личните им истории имат водеща роля в процеса на учене.

Този тип учене не се ограничава до изучаването на исторически събития.

Ако искам да подобра уменията си за вземане на решения или да развия психическа устойчивост, мога да избира човек, който най-добре възплъщава онова, което искам да науча. Оттам насетне се потапям в историята му и започвам да търся неговата „скрита дарба“ – онова отличително качество, което го прави наистина изключителен. Това може да е мисловен модел, любопитен елемент от практическо естество или вечно валидна мъдрост, която превръща този човек в светило на неговото време.

На този фон за никого не беше изненадващо, когато създадох седмичния бюлетин *The Profile* („Профилът“) през февруари 2017 г. Той предлага разнообразни *профили*, или обширни очерци, представящи подробно историите на отделни личности. Бюлетинът ми е четен от десетки хиляди хора, сред които са актьорът Дуейн Джонсън – Скалата, прочутият ресторантьор Дани Майер и невероятната ми майка.

Но за мен *The Profile* е физическото проявление на начина, по който уча. Ето защо, дори да не списвах такъв бюлетин, аз пак щях да чета профили и да се уча от житейските истории на хора, които са изградили нещо смислено, пред-

лагат полезен начин на мислене и най-важното – помогнали са на други да открият собствената си скрита дарба.

Аз не съм единственият човек, който учи, като се фокусира върху историите на отделни личности. Едни от най-успешните хора са открили собствената си скрита дарба, като първо са разучили гениалността на предшествениците си.

Покойният легендарен баскетболист Коби Брайънт казва, че като млад спортист е отишъл до „планината G.O.A.T.“ – акроним, образуван от първите букви на *Greatest of All Time* („Най-великите за всички времена“), за да си поговори с играчи като Меджик Джонсън, Майкъл Джордан, Лари Бърд, Джери Уест, Оскар Робъртсън и Бил Ръсел. Той ги попитал: „Какво правеше? През какво премина? Как изглеждаше твоят процес на работа?“.

По същия начин, преди да стане старши треньор на „Голдън Стейт Уориърс“, Стив Кър решил да се срещне с всички треньори, на които силно се възхищавал. Срещнал се с легенди като Фил Джексън, Грег Попович, Лют Олсън, Лени Уилкинс и Пийт Керъл. Кър искал да разбере точно кои елементи ги правели толкова велики.

Кър достигнал до привидно противоречащо си, но дълбоко прозрение – той си дал сметка, че няма да постигне успехи, ако боготвори менторите си. „Основното послание, което отново и отново излизаше на повърхността по време на тези разговори, беше: „Бъди себе си“ – казва той. – Няма смисъл да се опитваш да бъдеш като някого друго. Можеш да *подражаваш* на някого, но не можеш да *бъдеш* някого друго.“

Преди да прочетете следващите страници, искам ясно да посоча какво *не трябва* да очаквате от тази книга. Тя не е компилация от историите на хора, които отговарят на традиционните представи за успех и биват обрисувани като непо-

рочни „герои“, които заслужават преклонението ни. Книгата е насочена към *ученето*, а не към *боготворенето*.

Вземете например световния шампион по шахмат Магнус Карлсен. Когато става гротмайстор, Карлсен е едва на 13 г., поради което интервюиращите обичали да го питат за идолите му. Той им обяснявал, че е научил много от играчи като Владимир Крамник, Гари Каспаров и Боби Фишер, но не боготвори нито един от тях.

„В съответствие с личната ми философия никога не е било в стила ми да боготворя други играчи, да се опитвам да ги копирам – казва той. – Просто се опитвам да се уча и да извличам най-доброто от великите майстори – както съвременни, така и от миналото.“ Извличането на най-доброто от най-добрите – вместо сляпото им имитиране до най-малкия детайл – е позволило на Карлсен да развие собствените си силни страни и стил.

След като изучих и интервюирах толкова много забележителни личности, днес аз не завиждам и не боготворя като герой нито един от тях. Видяла съм, че успехът не съществува във вакуум – хората се мъчат да се справят със семейни драми, с финансови проблеми, с източници на несигурност и с всевъзможни проявления на хаос в човешкия живот всеки ден.

Ал Пачино може да е смятан за един от най-легендарните актьори в историята, но личният му живот е доста бурен. Днес е на 83 г. и има четири деца, но никога не се е женил – избор, който вероятно произтича от ранния му опит със собствените му родители, които се развеждат, когато той е едва на две години. Пачино е достатъчно самоосъзнат, за да знае, че се е отказал от определени неща по пътя, за да изпълни професионалните си цели.

Ако можехте да последвате плътно стъпките на човек, който е постигнал огромни успехи във вашата сфера, бихте

ли го направили? Призовавам ви, докато четете книгата, да се запитате: „Склонен ли съм да жертвам същите неща, да направя същите погрешни стъпки, да приема същите компромиси?“. Хубавите неща вървят ръка за ръка с лошите.

Ако има едно нещо, което съм открила след години на изучаване живота на хора с различен опит, това е, че човешкият живот никога не е линеен. Той по-скоро прилича на заплетена мрежа от възходи и спадове, отколкото на права и предсказуема поредица от събития. Независимо какво ни поднася животът обаче, ние почти винаги можем да си вадим изводи за това какво е препоръчително да копираме и какво – да избягваме.

Имайте предвид следното важно разграничение: боготворенето ви вкарва в капана да имитирате „съвършени“ версии на несъвършени хора, докато ученето ви позволява да наблюдавате, да синтезирате и да вървите по свой собствен път.

Докато четете настоящата книга, ще се запознаете със скритите дарби на най-различни личности, усвоили в течение на живота си уроци от практическо естество, които вие можете да приложите в собствения си живот, ако пожелаете. Никой човек не е съвършен, но аз вярвам, че можем да се учим взаимно както от най-удовлетворяващите ни успехи, така и от най-съкрушителните ни поражения.

Хората, представени в книгата, предлагат инструменти, които ще ви помогнат да подсилите креативността си, да заздравите връзките си и да подобрите уменията си за вземане на решения. Каня ви да ме последвате на това пътуване, по време на което ще научите много и в крайна сметка ще откриете собствената си скрита дарба.